

ЗАГАЛЬНА КРАЄВА СЛУЖБА ПОТРІБНА ДЛЯ ПІДТРИМКИ НАСТРОЮ НА ФРОНТІ

ВАШИНГТОН. — Для скорого ухвалення закону про примусову службу, як це запроєктовано в законопроекті Мея й Бейлія, видавничу секретар війни Генрі Стимсон аргумент, що такий акт потрібний для підтримання боевого настрою серед наших воїнів на фронтах. Він і підсекретар війни Роберт П. Патерсон зізнавали у такому напрямі перед Військовою Комісією сенату.

Засідання комісії було тайне. Оба урядовці могли вільно висловлювати свої погляди і відповідати на запити сенаторів. Їх заяви будуть оприлюднені колишні пізніше. Однак вже тепер звісно, що Стимсон клав великий натиск на те, що примусова служба для всіх потрібна тому, що молодь не буде чути покритикованою, коли всі обов'язково будуть побираючи чи то до боротьби, чи до праці.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗА ПРОЄКТ ДЖОРДЖА.

ВАШИНГТОН. — Банкова Комісія палати репрезентантів відкинула всі проекти републиканських конгресменів, щоб не більше обкороти владу секретаря торгівлі. Комісія одноголосно рішила, щоб прийняти розділ агенцій так, як це запропоновано в законопроекті Джорджа. Коли ціла палата репрезентантів стане на становищі комісії, виглядає, що затвердження Генрія Волеса на становище секретаря торгівлі не стріне дальших перешкод у сенаті.

ЗМАГАННЯ ЗА ЗВЫШЕННЯ КРАЄВОГО ДОВГУ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу робить старання, щоб конгрес дозволив підняти висоту американського федерального довгу із 200 мільярдів на 300 мільярдів заки ще підніється кампанія за Сему Воєнну Позичку. Відповідні законопроекти приготували вже як для сенату так і для палати репрезентантів. Потребу підвищення національного довгу передбачив президент у своїм бюджетовім посланні.

ОБМЕЖУТЬ БУДОВУ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Будова нових торговельних кораблів буде зменшена на половину в другій половині 1945. року і в той спосіб сотки тисяч робітників можна буде вжити для інших ділянок воєнної продукції. Морська Комісія Злучених Держав складала плян будови 815 нових кораблів в першій половині року, а 400 в другій. При будові торговельних кораблів працює яких 600,000 робітників.

ТАЙНИЙ ВОЄННИЙ СУД НАД НІМЕЦЬКИМИ ШПИГАМИ.

НЬО ЙОРК. — Уроджений в стейті Конетикат Вільям Кортис Колепо і німецький уродженець Еріх Гімпель, оба призовані до кінця минулого року у стейті Мейн як вислані нацисти до Злучених Держав для переведення саботажів, станули перед воєнним судом на Говернорс Айленд, обвинувачені в саботажі й шпигунстві. Хоч суд є тайний, то з нього подають дещо до прилюдного відома. Стало звісним, що Колепо дістав оборонця з уряду, в особі майора Тейєра Чапмана з допомогою майора Роберта Боклія. Оборонцем Гімпеля став майор Чарлс Ригін а його помічником майор Джан Гейні. Оборонці пробували довести до цього, щоб суд над обома обвинуваченими відбувся окремо, однак судді на це не згодні, бо оба мали однакове завдання і оба разом приловлені й арештовані.

ПОТРІБНО 6,000 ВАКС ДЛЯ ЗАМОРСЬКОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНГТОН. — Пані Лютенант-полковник Анна Вокер Вилсон перевела конференцію з газетярами про запотребування нових дівчат в корпусі Вакс для праці за морем. Вона щойно приїхала з Європи, щоб набрати яких 6,000 нових Вакс, все одно, чи з нового побору чи з тих, що тепер уже працюють при армії на території Злучених Держав. Вона каже, що дівчата в бюрох американської армії в Європі так перепрацьовані, що їм не дають ніяких відпусток, а навіть не мають часу на відпочинок.

ЗАПИС ДЛЯ ЖІНКИ ПРЕЗИДЕНТА.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — Померший в 1917. році адвокат Генрі Г. Фрешін, полишив маєток вартості \$1,700,000 під опіку Фіделіті Трост Компані. З нього мали бути виплачені різні записи, а дохід з решти маєтку має бути призначений для жінки президента або кого іншого, що репрезентує президента, колиб він не мав жінки. На підставі обчислень, з оставшого маєтку можна буде виплачувати жінці президента по \$12,000 на місяць.

Новий Ленд-Ліз для Франції вартості біліона дол.

ВАШИНГТОН. — Злучені Держави заферують Франції новий договір в справі достави продуктів на підставі Ленд-Лізу вартості цілого біліона доларів. Контракт має бути готовий до підпису ще цього тижня. Американський уряд ставить до французького уряду домагання, щоб заплатив за американські продукти якусь значнішу готівку.

Переговори за новий контракт тривали довгий час тому, що Франція має великі припаси золота в американських банках під доглядом американського уряду. Ці припаси треба було урухомити. Попри те треба було пошукати кораблів, які могли перевести американські матеріали до Франції. Тепер ці труднощі вчасі усунені.

ПРИГОТОВЛЮЮТЬ ПАРЛЯМЕНТАРНІ ВИБОРИ В КАНАДІ

ОТАВА. — Прем'єр міністр В. Л. Макензі Кінг виявив, що міністерський кабінет пририває багато часу на теперішнє положення, викликане поразкою міністра оборони, генерала Мек Нотона при доповняючих виборах в окрузі Грей Норт. Декто є того погляду, що це підготує до недалеких виборів. Теперішній парламент має право існувати до 17. квітня. Тепер його наради перервані до 28. лютого. Уряд потребує нових воєнних кредитів, тому мабуть щераз скличе на наради парламент. Опісля можуть прийти нові вибори ще на весну, колиб так кабінет рішив розв'язати парламент скорше і розписати нові вибори. Багато залежатиме від погоди, як це часто буває в Канаді.

НАЦИСТИ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО КІНЦЯ ДОРОГИ

НЬО ЙОРК. — Погляд, що нацисти вже зближаються до свого кінця, висловлює воєнний критик газети Нью Йорк Таймс, Генсон В. Болдвін. Він пише, що „битва над Одрою може перейти до історії так, як битва під Корддорф в 1758, коли то мбскалі й німці боролися до загину. Це буде монументальний приклад неспроможності однієї людини до другої. Смертельний бій за життя, і за Гітлерівську німецьку державу, зближається до кінця.

„Гітлер приготувався до цього, щоб битва стала зав'язкою. Коли нацистські брутні йдуть на загибель, вони щораз то більше виказують признаки звірськості. Битва буде зав'язана, бо росіяни навчилися ненавидіти. Битва буде зав'язана і може протягнутися ще на довго і простір ширший поза Берлін і поза його упадок.“ — твердить Болдвін.

Манів-урядове признание, що конференція потуг почалася

ЛОНДОН. — Сер Валтер Ситрін, вправник британських промислових юній, заявив на світовому конгресі робітничих юній, що прем'єр Чорчил не буде могли виголосити на конгресі обіцяну промову, бо він тепер бере участь у конференції трьох потуг. Це є перше немовби урядове ствердження, що конференція Рузвельта, Чорчила й Сталіна вже почалася. Місія на рад не виявлена.

Про місце відбування конференції кружляють далі різні чутки. Німецьке радіо каже, що вона відбувається на кораблі на Чорному морю, або в якомусь чорноморському порті. Французька Телеграфічна Агенція каже, що в місті Сочах, під Кавказом. За всіма догадами, конференція почалася кілька днів тому.

СВІТОВИЙ СОЮЗ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ ЗА ОБМЕЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ

На світовім конгресі робітничих юній, що відбувається в Лондоні, виступали британські й російські делегати з промовами про потребу знищення Німеччини як мілітарної сили, яка може загрожувати світовому миру. Російський делегат виступав гостро за потребу покарання воєнних злочинців. Потім британський делегат жадав карних кроків не тільки проти Німеччини, але й проти Японії.

Промовці давали до зрозуміння, що вони жалують, що на конгресі нема представників Американської Федерації Праці. На конгрес приїдуть Сідні Гілмен як представник Конгресу Промислових Організацій.

ТІТО ВІДКИДАЄ КОРОЛІВСЬКИХ КАНДИДАТІВ

ЛОНДОН. — Маршал Тіто відмовився згодитися на те, аби в югославській регенційній раді заняли місце дві особи, іменовані на ці ставовища королем Петром. З трьох кандидатів предложених королем, він збдівся тільки на одного.

ЛОНДОНСЬКІ ПОЛЯКИ ПІДНОСЯТЬ ЩЕ ОДИН ПРОТЕСТ

ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнання зробив до американського й британського уряду ще один заклик проти політики Советського Союзу в Польщі. Закликається в ньому советському урядові й встановленому ним тимчасовому урядові в Польщі переслідування прихильників уряду в Лондоні та зв'язаних з ним партизанів. Мовляв, у Польщі тепер встановлено суди, які мають карати таких людей, і відкрито назад концетраційні табори, заведені німцями, тільки що цим разом до них пакують прихильників лондонського уряду.

Говориться теж у протесті, що російський уряд поспішно переводить перенесення населення по черз лінію Курзона, аби в цей спосіб зовсім винищити польський елемент на схід від тієї лінії. Робиться це на основі угоди, котру тимчасовий польський уряд у Люблінні зробив з советськими республіками: Україною, Білорусею й Литвою.

СНІГ НІБИ НЕВИННИЙ, АЛЕ ПІД СНІГОМ — МІНИ. — На око образ, що перед нами, спокійний. Ніби поле, покрите снігом. Та ціле воно покрите мінами, що їх позакладали відступаючі німці. Американські інженери прочищують його, заки піде армія. Ця сцена знята в Бельгії.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗА ОДРОЮ НА ЛІНІЇ 50 МИЛЬ

ЛОНДОН. — Берлінське радіо признало, що Червона Армія перейшла ріку Одру, головне забородо перед Берліном, та встановила в одному місці підмість, на 50 миль широкі; цей прорив від Берліна 180 миль.

Одночасно Червона Армія прірвалася крізь оборонні лінії над Одрою в ще двох інших місцях, котрих одно віддалене від Берліна 33 милі, друге 44. Останній прором зроблено на північний захід від шлеского міста Бреслава, де за звідомленням німецької команди німці втратили транспортний центр Штайнав, 133 милі на південний схід від Берліна. Цей останній прором важний тим, що його вістря звертається на Чехословаччину й саську столицю Дрезден.

НАЦИСТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ЗАЛОМАНЬ У ВОЄННИХ НАСТРОЯХ.

ЛОНДОН. — Берлінське радіо подало, що нацистичний уряд засудив фон Саліса, бурмістра польського міста Бидгоща, за його поведінку підчас російського наступу за боязливості й занедбанні обов'язків на смерть через розстріл. Кіна, начальнича міста Бромберга, й Ернста, бувшого бурмістра того міста, засуджено на віддання до карного батальйону.

Засуди вважають тут доказом, що поліційна система, котрою Гітлер пробував скріпити воєнну оборону Німеччини, починає тріскати. Проголошення засуду є спробою застрашити нацистичних урядників до сліпого послуку проводови.

НІМЦІ ДОПУСКАЮТЬ ДАЛЬШІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Німецькі радіові коментатори признають, що покищо російської офензиви не можна здержати та що німцям треба ждати ще дальше відступів. Тимчасом московське радіо закликала німців здатися, бо мовляв Берлін навіть буде не може врятувати.

Полковник фон Шрам, коментатор Німецької Новинкарської Служби, казав, що німці мусять відступати ще більше території та що „російські маси“ будуть певно далі держати ініціативу в своїх руках, однак він додав, що німці роблять протиміри, які незадовго дадуться відчуті. Генерал Дітмар, найвідоміший німецький коментатор, порівняв Німеччину до ливоскока, що йде по ливні понад пропастю і закликав німців вірити сліпо своему проводови, котрий, мовляв, певно це все бачить.

1,300 АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБОВИКІВ ВЕ ПО ЗАЛІЗНИЧИХ ЛІНІЯХ ПОЗА ФРОНТАМИ.

ЛОНДОН. — 1,300 бомбовиків узяло участь у вівіткових американських рейдах на німецькі залізничні центри поза західним і східним фронтами. Бомбардовано головно Магдебург, Лайпціг й Хемніц.

Разом з боевиками й британськими літаками, що оперували ніччю, в ту добу Аліанти кинули на Німеччину 4,000 літаків. Бритійські літаки бомбардували Берлін.

АМЕРИКАНЦІ НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ ЩЕ ПОСУВАЮТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Американські війська на західноєвропейським фронті посунулися наперед в деяких місцях на дві милі, проти зростаючої опозиції ворога й не дивлячися на те, що їм прийшлося йти по-лями, вкритими мінами.

Німецькі вояки, захоплені в полон американськими вояками з Третьої Армії, давали до зрозуміння, що вони вважають успіхи Червоної Армії на східному фронті доказом заломання німецької воєнної сили. Назагал, німці вже припускають, що війну їм прийдеться програти, і тому вони хотіли би як найскоршого закінчення війни.

АМЕРИКАНЦІ ВХОДЯТЬ НА БАТААН.

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ЛЮСОНІ. — Американські війська на острові Люсоні взяли вже добувати півостров Батаан та острів Корехідор, на котрих американські війська колись найдовше боролися проти наступаючих тоді японців. На острів Корехідор скинено 180 тон бомб.

Японські вояки в Манілі бороняться проти американських військ боротьбою від дому до дому. Вони підмінували всі більші доми в бизнесовій частині Манілі, але часто самі терпіли від пожегарів, спричинених ними самими. В таких випадках японці з криком вибігали з огню на кулі американських ескортів.

Японське радіо вже змінило свій пропаганду; вже не запевняє, що Маніла буде довго держатися, а за те обіцяє довгу партизанку в глибині філіппинських островів.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА.		SUBSCRIPTION RATES:	
Початковий час три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число в суботу (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA" P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„Французький ключ“

За загальною вживаною мовною фразою в англійській мові, кинути в машину „Французький ключ“ (по англійськи він називається чомусь „малпачим ключем“) значить стільки, що перервати роботу саботажом. Ця фраза насувається на думку тепер, коли генерал Де Гол, провідник тимчасового французького уряду, виступає з радіовою промовою якраз час нарад конференції трьох потуг у якомусь публічно не означеному місці. Генерал саме робить крок, який мусить найти відгомін широко в світі й відбитися луною на конференції Рузвелта, Чорчила й Сталіна.

Заявляє наперед Де Гол своє негодвання з того, що Франція на цю конференцію потуг не запрошено. Він очевидно знає, що її не запрошено тому, бо вона тепер не представляє собою світової потуги. Та він пригадує потугам, що Франція з 106 мільйонами душ населення в своїй імперії, до потуг буде належати. Аби заставити Америку, Британію й Росію рахуватися з тою імперією, яка, хоча нині не має сили, але її певно буде мати, Де Гол грозить трьома потугами, що Франція не буде признавати постанов конференції щодо себе, в яких вирішувалось вона не брала участі.

До цієї основної справи Де Гол додає ще другу: справу претензій Франції на випадок німецького розгрому. Каже він, що Франція домагається, щоби її признати за східну границю ріку Рен на цілій його довжині. Це значить, що всі краї на західній березі Рену, передусім промислово важна кітловина Руру, мають перейти до французької держави.

Для захорони Франції зо сходу мають бути на сході Німеччини признані самостійні держави: Польща, Чехословаччина, Австрія й балканські держави. Ці держави, каже Де Гол, мають бути в приязний зв'язку з іншими державами, що очевидно значить, передусім з Францією. Де Гол не представляв Франції вистарчальною основою мира, бо казав, що для цього вона потребує ще різних союзів у роді того, який вона має з Росією, але на випадок, якби таки їй удалося такі зв'язки навязати, він видно бачить забезпечення для Франції, а тим самим для всего світу.

Ледво чи досягне Де Гол того, чого він завзявся добитися: на конференцію потуг пускають справжні потуги, а не тих, що потугами щойно можуть бути. Та промова генерала Де Гола розкриває поважну політичну силу, яка йде проти вирішування всіх світових проблем представниками трьох потуг. Згадаймо інші держави в мові генерала Де Гола не є без значіння: вона вказує, що Франція висувалася тепер проти рішень світових проблем трьома потугами, а послугується в цій грі голосом менших держав, для котрих вона представляє себе провідником.

Світове робітництво і советська політика сили

Давно заповідана Міжнародна Конференція Праці розпочала в Лондоні свої наради. Вона має тривати 10 днів. Заневола ще зачалася, то вже звернула увагу на себе тим, що викликала дискусію між робітничими організаціями над догатамими Советів до неї. Стало зрозуміло, що советська делегація має видвинути справу відшкодування збоку Німеччини для Росії в такий спосіб, що німці, мають бути примушені відбудувати в Росії все, що лише вони понесли.

Бритійські делегати наперед застерігаються проти такого догатами. Вони допускають лише матеріальне відшкодування, а противляться тому, щоб посилати німецьких робітників до Советів для відрастварування знищених німецькою армією околиць.

Проект Советів викликав теж спротив збоку Американської Федерації Праці. Ця організація наклеїла російський проект як негуманний і заявила, що це є спроба введення „невільництва“. Це й одна з головних причин, що Американська Федерація Праці вищофала своїх депутатів і лише американський Конгрес Промислових Організацій (С. І. О.) взяв участь в нарадах конгресу через свого представника Сидні Гілмана. Дехто надіється, що представник Американської Федерації Праці Роберт Дж. Ват остаточно є обсерватор нарад конференції і буде готовий на зміну відносин в такому напрямку, щоб міг взяти участь в самих нарадах.

Інтересні критичні зауваги з нагоди скликання Міжнародної Конференції Праці подає нью-йоркський ліберальний тиждень „Нью Лідер“. У статті Мортон Гудмана сказано, що ця конференція може вказати нові признаки розвитку „політичної сили“ та що робітничі організації можуть „запізнити винайти, що вони мимохіть стали інструментом нового пан-росіянізму“.

При цій нагоді автор звертає увагу на поодинокі змагання американських комуністів і їхніх прибічників у робітничих організаціях, щоб ці організації переміняти на інструмент Сталіна. І так Третя Конвенція Конгресу Промислових Організацій, що відбулася в листопаді 1940 р., отже вже вчас бити Гітлера за панування над Англією, нічим не напугувала Гітлерівської війни за винищення Європи. Журнал „Комуніст“ упродовж цілого 1940 р. аж до липня 1941 р. майже в кожному числі мистив напасти на „Імперіалістичну Війну Вол Стріту“; на Краєву Програму Оборони

та на „провокацію війни“ Рузвелта. Цей тиждень в брав в оборону американських ізоляціоністів, обвинувачував Аліантів у провокації Гітлера до нахання Норвегії, а можливість миру на підставі порозуміння між Німеччиною і Аліантами обговорював тоді зовсім спокійно. Сидні Гілмана нападати комуністи постійно, Джона Л. Луїса вважали за „войовничого і поступового провідника“ майнерської юнії, а робітничі організації і комуністичні газети безупинно вивалили до викликування страйків.

Цікаві комуністичні гасла з того часу нагадує Гудман, як наприклад: „Не давати конвою!“, „Розв'яжіть Англіїсько-Американський воєнний союз!“, „Єнки не підуть!“, „Обороняйте право до страйку!“, „Проти диктатури з Вол-Стріту!“, „Проти американського імперіалізму в Латинській Америці!“, „Підтримати мирову політику Советського Союзу!“. Цей останній заклик помішували комуністичні газети ще й тоді, як Червона Армія вмишувала на польську державну територію та наїхала на Фінляндію. Ці заклики помішувала комуністична преса в Америці тому, що тоді Гітлер був у спілці з Сталіном.

Але як лише Гітлер напав на Совети, американські комуністи змінили зміст своє стано-вище. І так у вересні 1941 р. газета „Комуніст“ помістила огненний заклик за вітворення другого фронту. Щоби вказати, яка велика різниця існує між війною з червня а війною з липня (після нападу Гітлера) ця газета помістила такі слова самого Сталіна на першій сторінці: „Ця війна проти фашистської Німеччини не є звичайною війною. Це не війна самих армій; це війна цілого советського народу проти німецьких фашистських сил“. А тодішній уряд СІО, пише Гудман, не проголосив ніякої заяви.

З цього, що СІО не проголосив заяви, висновує Гудман заклучення, що СІО стояло за політику, яка йшла на руку Сталінських прихильників, отже була прихильна для советсько-нацистського договору. Але у 5 місяців після того, як німці напали на Совети СІО вже зрозумів, що гітлеризм є небезпечкою для американського способу життя і тоді видав заклик до загальної допомоги для героїської боротьби російського народу для боротьби Англії й Китаю. Четверта конвенція СІО ухвалила навіть створити Краєвий Комітет Ріліфу для Британії й Аліантів. Негайно потім рушили до агітації проти нацистів такі світоці, як това-

Чому стільки сліз?

Лесь Мартович оповідає, що як ховали бідного Гриця, то жінки (а прийшло їх багато!) так заходились на похороні від плачу, що важко було зрозуміти, чому саме вони за тим Гріцем по смерті так гірко плачуть, коли за життя ним так дуже не турбувались. Та, розповідає Мартович, не за Гріцем вони так плакали, а через те, що кожна з них на похороні Гриця свою власну біду собі нагадала...

Ось так треба до певної міри розуміти і ті всі „плачі“, що їх чути з різних боків, як оплюкуют теперішню гірку долю Польщі. Хоч і теж й інші причини, теж важні.

Треба признати, що поляки так всюди сильно працюють, щоби не дати польській справі пропасти. Вони мають на це великі фінансові засоби і мають відповідних людей. Мають своє державне представництво. І мають свою армію. Мають своє добре зорганізоване підпілля, що бетсья хоробро проти німців, але за вільну і самостійну Польщу.

Знов в Америці мають щось десять конгресменів, що в Вашингтоні раз-у-раз порушують польську справу. Мають і сенаторів, великих прихильників Польщі вже й тому, що їхній вибір залежний у багатьох від польських голосів, що їм американські поляки постійно пригадують...

І це важне, що світ привик глядіти на польську справу як на справу самостійної, незалежної Польщі, а не як на якийсь додаток до Росії, чи ко-го там. Від тої самостійності поляки ніколи не відступали.

риш Майк Канд, президент юнії Транспортних Робітників; Джон Коран, президент Краєвої Юнії Моряків, а навіть ослаблений Гері Бридж. Такі Сталіністи, як Луїс Мері, голова юнії Бюрових Робітників і Абрагам Флексер, президент юнії Стейтхових Робітників нагло почали виглошувати промови в користь тої самої війни, котру перед нападом на Перл Гарбор ще називали „війною банкірів“.

На підставі оцих подій обвинував Гудман американське робітничу організацію, що вона функціонує як дипломатичний голосник загра-ничної сили. Американські Сталіністи, твердить Гудман, є незначною групою, але вони позаймали добрі стратегічні становища і тому можуть впливати на таку політику в юніях, як їм треба. Коли Сталінові треба опанувати Міжнародну Конференцію Праці, вони вже готові й на це завдання!

скільки разів їх не ділилиб, скільки вони не програвалиб, які невдачі не поносилиб. Тому усі, навіть включно з Сталіном, голосять тепер, що вони є за самостійну і сильну Польщу.

Правда, не зважаючи на те все, Польща терпить, але терпить через свою політичну сліпоту, бо „самостійну Польщу“ ідентифікує з „історичною Польщею“. Саме через це дає вона Росії змогу у війні сподарити під замітом, що вона змушена це робити, щоби „визволити“ і „боронити“ ті народи, що від тої сліпоті терплять. Це вглядає на іронію, але так, є, а вина за це спадає таки в першій мірі на Польщу, бо не могла й досі визбутися жажди панування над українським, білоруським чи литовським народом. Вислід з цього такий, що тепер готова і ціла Польща не відзискати справжньої самостійності, а стати тим, чим є, наприклад, Україна в Советському Союзі, себто опинитись під Росією.

Те останнє є і тим, чому так багато сліз тепер проливають за Польщу, чому затують її, що вона сама робила з не-польськими народами, що їх силою підбила. Тому навіть дехто готов би Польщі ті не-польські землі віддати, хоч таке часто говориться тепер за Польщу; що так багато людей бідкається над її долею; що стільки про неї мови в американських конгресах.

Тепер питання: Що доброго з цього плачу?

На нашу думку — ніщо.

Прийнявши тепер і в найближчій будуччині. Доля Польщі буде вже тепер тісно зв'язана з долею усіх народів та держав, що вже опинились під советським протекторатом як „сфедеровані“ чи „самостійні“. Польща, якшоб вилікувалася з своєї манії величності та „історичної місії“ й не думала вже ніколи знов посягати на українські, білоруські та литовські землі, може однаке ще відіграти поважну роль, коли іде про те, чи сама Росія має володіти не то сходом Європи, а то й цілою Європою. Та це тільки в одному випадку: Коли погодиться з українським народом! Коли навчиться розв'язувати політичні проблеми, зв'язані з її сусідством, в такий спосіб, що Польща має границити з вільною і самостійною Україною, що мала би у своєму складі не тільки Київ, Харків чи Одесу, але й Львів, Ужгород та Чернівці!

Таке думання вважалося у поляків досі „нереальною українською політикою“. Тому і завело їх — у російську неволю. З неї вони зможуть визволитися не самі, але вкупі з іншими поневоленими країнами і народами, в першу чергу вкупі з Україною та українським народом. Ось це було би реальне політичне думання, але ледви, чи поляки коли на таке здобудуться. Польща своєю політичною сліпотю загнала в роках 1918-20 схід Європи в таке положення, що скорше чи пізніше мусів би був отворитись шлях російській експансії, бо Україна була її провинця, а не самостійною державою. Ось це треба розуміти не тільки польській суспільності та її проводови, але і всім, що бажають мира в Європі.

Інакше ніщо не вийде з сліз, пролятих навіть за цілу Європу, коли мається на думці Європу вільну, свободну, демократичну, а не диктаторську і тоталітарну.

(Дальше буде).

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

КУПІТЬТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

О. Л. ЛУТОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах

(Перший том трилогії „Огнем і Кровою“)

126)

Мобілізований у 1914 році і два місяці. Роз'їздив по всій почав вахмістр Усичев війну Росії, навідувався додому, по-бував у Фінляндії, навіть у Швеції. Все довідувався у го-жати навіть медальки за бойову службу „його величності“. Але у чернігівському полку командував саперами — його помічником все був корнет, а-бо й поручник.

Почалася позиційна війна. Коли прийшов до штабу — першими його словами було: — Тут мені належить платня за чотирнадцять місяців. — Усичев! — питав присутній у штабі полку Павлоцький. — Де вас так довго жо-сидло?

64) Цейс рід оптичного приладу для огляду передпілля з околів.

— Задив за трубами Цейса. А привезли?

Яж мав наказ без труб не приїздити.

— То й Богу дякувати! — Павлоцький аж перехрестья.

— Але трохи довгож вам забрало часу ті труби привезти.

Не були готові!

Деж ви той увесь час перебували?

— Мало де? У дома, в Петербурзі, у Фінляндії, у Швеції заглянув. Тут мені шістьдесят рублів платні належиться.

— Не хочу свого казні попускати.

Віддавання честі Усичев не визнавав. Ходив з відщепленим хлястиком на шинелі, бодяй одини погон мусів баламкатися. Молодші старшини, що його це не знали, не раз скаржилися своїм зверхникам на чевідання честі вахмістром. Павлоцький, а потім і Дессі-

65) Вахмістр без відзнак і ордерів одержував 5 рублів місячно.

но заспокоювали молодиків словами:

Не переймайтеся тим. Усичев і нам салютує тільки тоді, коли в доброму настрою.

— Та як же так? — скаржився службіст, корнет Дорошенко. — Я застановив його, питаю, чи він не бачить, що минає старшину, а він мені тільки пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу миб би мати два просвіти, не один, кождо був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад брати-ме.

У Рудні Більсько-Вольській Усичев добре вибив селянина, господаря хати, де жив. Підвесну у того заслабла дочка, дівчина років шістнадцять. Та стогне з болю, метастея, а батько ходить собі по хаті і заковж плаксиво виводить:

— Треба цвяхів шукати, та труну робити. Бо ж ось-ось помре. Доленькож моя гірка! Де тих цвяхів знайти, де дошок узяти?

Бідання „про труну“ і цвя-

ми чула хвора. До болю при-мішувалася страх смерті, дівчина кричала, що вмирати не хоче, але батько добе її своїми біданнями про труну. Ті бідання почув Усичев. Без мови пальнув дядька у одну щок у й другу, — самий поднав за полковним лікарем. До минає старшину, а він мені тільки пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу миб би мати два просвіти, не один, кождо був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад брати-ме.

У Рудні Більсько-Вольській Усичев добре вибив селянина, господаря хати, де жив. Підвесну у того заслабла дочка, дівчина років шістнадцять. Та стогне з болю, метастея, а батько ходить собі по хаті і заковж плаксиво виводить:

— Треба цвяхів шукати, та труну робити. Бо ж ось-ось помре. Доленькож моя гірка! Де тих цвяхів знайти, де дошок узяти?

Бідання „про труну“ і цвя-

ми чула хвора. До болю при-мішувалася страх смерті, дівчина кричала, що вмирати не хоче, але батько добе її своїми біданнями про труну. Ті бідання почув Усичев. Без мови пальнув дядька у одну щок у й другу, — самий поднав за полковним лікарем. До минає старшину, а він мені тільки пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу миб би мати два просвіти, не один, кождо був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад брати-ме.

66) Часи — годинник по російськи, також і години.

ник, і чверть години товмачить, щоб став обцасами на годинник, усміхаючись са-перові. Обцаси сказавши, самір ніяк не міг жадання вико-бідання почув Усичев. Без мови пальнув дядька у одну щок у й другу, — самий поднав за полковним лікарем. До минає старшину, а він мені тільки пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу миб би мати два просвіти, не один, кождо був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад брати-ме.

Після достави Цейсін при-значено його начальником са-перної команди. Один з його підвладних на очах у полков-ника Дессіно чимось прошеп-тисся. Полковник наказав са-перові зголоситися у началь-ника команди, щоб той нака-рав його двоуходинним стоян-ням на „позір“ під шаблю, з повним вирядом, але висло-вився „доставити на часи“.

Другого дня Усичев, по фор-мі, веде винуватого перед ква-тирю полковника, кладе на землю здорову цибую-годин-

ник, і чверть години товмачить, щоб став обцасами на годинник, усміхаючись са-перові. Обцаси сказавши, самір ніяк не міг жадання вико-бідання почув Усичев. Без мови пальнув дядька у одну щок у й другу, — самий поднав за полковним лікарем. До минає старшину, а він мені тільки пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу миб би мати два просвіти, не один, кождо був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад брати-ме.

Після достави Цейсін при-значено його начальником са-перної команди. Один з його підвладних на очах у полков-ника Дессіно чимось прошеп-тисся. Полковник наказав са-перові зголоситися у началь-ника команди, щоб той нака-рав його двоуходинним стоян-ням на „позір“ під шаблю, з повним вирядом, але висло-вився „доставити на часи“.

Другого дня Усичев, по фор-мі, веде винуватого перед ква-тирю полковника, кладе на землю здорову цибую-годин-

ник, і чверть години товмачить, щоб став обцасами на годинник, усміхаючись са-перові. Обцаси сказавши, самір ніяк не міг жадання вико-бідання почув Усичев. Без мови пальнув дядька у одну щок у й другу, — самий поднав за полковним лікарем. До минає старшину, а він мені тільки пальцем у погони й каже: Я, братику, до цього часу миб би мати два просвіти, не один, кождо був вашої натури. Ніяковож! Вояцтво приклад брати-ме.

66) Часи — годинник по російськи, також і години.

роні. Вони бачать, як з зни-щенням нацизму поширяється комуністичний тоталітаризм на такі краї як Естонія, Латвія, Литва, Румунія, Мадярсина, Болгарія, Югославія. І, річ яс-на, теж і на Польщу. А про-ливають над Польщею най-більші слізи в тому переко-нанню, що Польща, не зважа-ючи на свої промахи, має ще в світі найбільше симпатій через свою завзяту боротьбу з Гіт-лером і нацизмом, а тому нею ще найкраще владити Сталіна і Росію і припинити поширен-ня впливів советського тоталі-таризму. Ось і тому плачуть тепер за мільйонами польських виселенців на Сибір такі, що не плавають, коли кілька міль-йонів українців гнали на Сибір, чи коли мільйони українців ги-нули з голоду в Советах задля політичної містисі. Думают, що слізи за Польщею і поля-ками будуть сильнішими, ніж могли би бути за українцями. А дехто так політикує, щоб у-ж Росія робила що хоче з У-країною, коби тільки далі не посягала.

Отже різні є причини плачу за Польщею. Як бачимо то багато того плачу просто то-му, що не іде тут так про Польщу, як не ішло тим жін-кам про Гриця, що так плака-ли на його похороні. Як Гріще-ва смерть плала й усім тім же-нагоду поплакати над тим, що їх болить, так і треба ро-ззміти в головному те, що так часто говориться тепер за Польщу; що так багато людей бідкається над її долею; що стільки про неї мови в амери-канських конгресах.

Тепер питання: Що доброго з цього плачу?

На нашу думку — ніщо.

Прийнявши тепер і в найближчій будуччині. Доля Польщі буде вже тепер тісно зв'язана з долею усіх народів та держав, що вже опинились під советським протекторатом як „сфедеровані“ чи „самостійні“. Польща, якшоб вилікувалася з своєї манії величності та „історичної місії“ й не думала вже ніколи знов посягати на українські, білоруські та литовські землі, може однаке ще відіграти поважну роль, коли іде про те, чи сама Росія має володіти не то сходом Європи, а то й цілою Європою. Та це тільки в одному випадку: Коли погодиться з українським народом! Коли навчиться розв'язувати політичні проблеми, зв'язані з її сусідством, в такий спосіб, що Польща має границити з вільною і самостійною Україною, що мала би у своєму складі не тільки Київ, Харків чи Одесу, але й Львів, Ужгород та Чернівці!

Таке думання вважалося у поляків досі „нереальною українською політикою“. Тому і завело їх — у російську неволю. З неї вони зможуть визволитися не самі, але вкупі з іншими поневоленими країнами і народами, в першу чергу вкупі з Україною та українським народом. Ось це було би реальне політичне думання, але ледви, чи поляки коли на таке здобудуться. Польща своєю політичною сліпотю загнала в роках 1918-20 схід Європи в таке положення, що скорше чи пізніше мусів би був отворитись шлях російській експансії, бо Україна була її провинця, а не самостійною державою. Ось це треба розуміти не тільки польській суспільності та її проводови, але і всім, що бажають мира в Європі.

Інакше ніщо не вийде з сліз, пролятих навіть за цілу Європу, коли мається на думці Європу вільну, свободну, демократичну, а не диктаторську і тоталітарну.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО

Як український нарід зійшов з більшости на меншину

Таке питання вирішували свого часу не днакше, а такі серед учених при університеті в Москві. У теперішніх часах таке питання вже неможливо вирішувати тому, бо справа самостійності і назви українського народу вже вирішена самими фактами. Тепер можна хіба додати правди, чому то український нарід став чисельно меншим у порівнянні з московським народом. Зате питання, котрий нарід більший, український, чи московський, ставлене було колись так: Котрий нарід більший: Малоруський, чи велико-руський. Отже призначалося в засаді, що в назві обох народів є слідні спільні походження й учени вели дебату над повільною еволюцією одного „руського“ народу на два народи. У нинішні часи ми вже дійшли до зрозуміння, що існує не два, а три народи із спільного „руського“ походження, а кожен з них має вже іншу назву в науці. Поправді казати, в нашій мові лише біло-руський нарід затримав ще назву „руський“, бо колишній чисто „руський“ нарід перемінявся на український, а північні „руські“ племена перемінялися на нарід московський чи може російський.

З такою засторогою приступимо до цікавої статті, поміщеної у журналі „Чтенія в Імператорском обществе історії древностей російских“ (Відбиті в царській товаристві російських старинностей). Цей журнал, виданий в університетській друкарні в Москві в 1847 році, містить звіт із засідання товариства з 29. листопада 1847 року, на якому відчитав лекцію член товариства Юрій Венелін під наголовком „Про спів між Південними й Північними (жителями) над їх русизмом“.

У цьому відчиті автор спинався над званням автором „Опису України“, французьким інженіром Гійомом ля Васер де Болляном, котрий за словами Венеліна, „перебувши по дорож в Америку, вступив у польську службу як інженірта артилерійський офіцер, провів в Польщі 17 літ і був майже у всіх її містах, а найбільше на Україні. Судячи по таким фактам“ — міркує далі Юрій Венелін — „можна надіятися багато від його „Опису України“. Та автор писав це після свого повороту до Франції виключно для своїх друзів і постійно покликувався на свою пам'ять а не на свої шоденні записки“.

Згадавши про працю Болляна Венелін каже: „Тут треба пригадати собі, що це таке Україна, а що Мала Росія і що є Мале Росі“. І негайно потім приходить до такої відповіді: „Наші замітки такі: Ввесь руський нарід, такий, як він є у своїй величині (дивним дивом!) розділилися лише на дві галузі (в тому часі, коли інші народи розпалися на численні вітки). Отих віток не можна інакше назвати, як хіба на підставі місця їх перебування, тобто на Північній й Південній. „Головною підставою поділу одного й того самого величезного народу на дві вітки є взаємна поступенна відміна в мові. Ця відміна називається наріччям.“

Чисельність обох віток майже однакова: Північна обіймає

3 життя українських громад в Аргентині

Українська громада в Аргентині спомоглася на кілька „Народних Домів“ і про них наводимо деякі головніші дані.

Перший український Народний Дім в Аргентині це Дім Філі Т-ва „Просвіта“ на Док Суді (перемістився Бс. Айреса). Започатковано акцію будови доми дня 9-го січня 1930 р. Офіційне відкриття і посвячення якого доконав о. С. Вапрович, відбулося 25. травня 1930 р. Дім є дерев'яний і з теперішнім відновленням та добувою має вартість яких \$15,000 — пез.

Найбільший Народний Дім — „Просвіта“ має Філія в Беррісо (містечко недалеко Ля Плати). Ухвалено закупити землю 13. січня 1929 р. Будова доми почалася 25. квітня 1930 р. — а святочне відкриття відбулося 7. вересня 1930 р. Загальна вартість доми в теперішні часи буде вносити окол \$60,000. — пез.

Народні Доми мають також Філія „Просвіти“ в Трес Капонес (Місіонес), Вілія Ангеля, лота 6 (Чако), Ляс Бренас (Чако). Мала також Народний Дім Філія „Просвіти“ в Росаріо, але такий наразі перейшов в приватні руки й тепер почалися заходи, щоб цей дім перейшов назад в посідання Філії.

Заходи для будови Народних Домів почали: Філія „Просвіти“ на Валентин Альсіна (пров. Бс. Айрес), яка має вже площу, Філія „Просвіти“ в Апостолес (Місіонес) та Філія „Просвіти“ Сан Бернардо (Чако).

В Буенос Айрес від декілька років, при „Просвіті“ засновано фонд Народного Дому і тепер обговорюється, щоб цю справу перевести в життя спільно всіма українськими силами.

Стіл зазначити, що серед наших громад в Парагваї є рівнож кілька Народних Домів, які є власністю місцевої „Просвіти“. Будувє також Народний

Дім Т-во „Просвіта“ в Монте-відео (Уругвай), який є вже на укінченні.

Величавий дім вибудували Сестри Василіяни в Беррісо. Офіційне відкриття й посвячення Єпископом з Ля Плати відбулося дня 9. липня 1944 р. В цім домі є каплиця й школа та приют для Сестер, які ведуть також диточий садок. В Беррісо вибудовано також дім на канцелярію і мешкання для о. І. Майки, який сповняє душпастирську місію по головніших колоніях в провінції Бс. Айрес.

Серед наших громад, головню в Місіонес, провідну роль виконували священники, які крім душпастирської місії виконували також організаційну працю. Згадуючи про організаційне життя належить згадати про них — хотів цими скромними даними, які вдалося мені зібрати.

Першим священником, що прибув на місію працю до українців в Аргентині був (як це наводить о. С. В. Вапрович) о. Кліментій Бжуховський Ч. С. В. В., який приїхав з Бразилії і в Апостолес був всего пів року.

В році 1909 прибув з Риму священник бл. п. о. Ярослав Карняк, який перебув в Апостолес два і пів року, а опісля повернув до рідних сторін.

В році 1909 прибув з Риму священник бл. п. о. Ярослав Карняк, який перебув в Апостолес два і пів року, а опісля повернув до рідних сторін.

В році 1911. (Записки о. Вапровича) до Місіонес прибуло два греко-католицькі священники: о. Омелян Анянєвич і о. Сенишин. В 1915 р. о. Анаєвич виїхав до Бразилії а в Місіонес остався о. Сенишин. Був це здібний і талановитий священник, який крім місіонерської праці розвивав також організаційну. Його працею й заходами було створено сильну Українську Кооперативу, як також він був вибраний інтендентом (бурмістром) міста Апостолес. Отець Сенишин був би осягнув ще значні успіхи, але передчасна смерть поклала кінець всьому. Помер о. Сенишин 14. жовтня 1926 р. в однім із шпиталів в Бс. Айрес, де його також поховано.

В році 1927 до Місіонес прибули два священники о. Степан Турчин і о. Степан Вепрук-Вапрович. По одnorічній побуті о. Турчин повернув назад до Краю, а о. Вапрович пробув в Аргентині 7 і пів року. Повернувши до Краю о. Вапрович обняв посаду професора Богословської Академії в Станіславові.

В 1935 році з Бразилії приїхав о. Іпатій Майка Ч. С. В. В., о. Коциловський вже помер, а о. І. Майка є українським душпастирем в пров. Бс. Айрес, і має свій осідок в Беррісо.

В Місіонес є тепер три українські священники: о. Котович, о. Турковид і о. Дуб, які обслуговують всі існуючі наші церкви в цій провінції.

Є також два священники українського походження, що вже висвятилися в Аргентині а

це: о. Володимир Яцюк і о. Дмитро Атаманюк. Перший перебуває в Корієтес, про другого не маємо відомостей.

Серед нашої громади були також два православні українські священники, це: о. Тихон Гнатюк та о. М. Чернявський. Перший перебував в Місіонес, Чако і Парагваї й недавно тому помер, о. Чернявський держав місце при грецькій церкві в Бс. Айрес і тим самим віддалився від українського руху.

Були ще й другі священники, як о. Яворський, Курило та протоєрей Пелипенко, однак про їх діяльність згадувати не буду.

Українські церкви.

Серед наших громад головню в Місіонес є кільканадцять церков і деякі з них муровані та досить величаві.

Першу українську церквою збудували наші імігранти ще в 1901 році. Була це каплиця (подав про це о. Вапрович) збудована першими нашими поселенцями в місцевості Ляс Тунас (Місіонес), що є віддалена 13 км. від Апостолес. Опісля в роках 1904—8 вибудовано в цій місцевості церкву муровану, яка стоїть до тепер.

Українські церкви є в Апостолес, Трес Капонес, Ляс Тунас, Сан Хавєр, Бомплярд і загальною в Місіонес є 11 українських церков і каплиць, на 30 тисяч українського населення, яке замешкує Місіонес.

Слід зазначити, що час української громади в Буенос Айресі подбати про свою церкву та як найкраще цю справу започаткувати.

Загальні здобутки наших громад.

Крім організацій, церков і Народних Домів творяться серед наших громад промислові, торговельні та ремісничі підприємства. Майже в кожній нашій громаді є такі чи інші підприємства, але в порівнянні до числа нашої іміграції вони не значні. Тому отже всі українці повинні їх підтримувати, бо торговлю і промисел треба уважати важним чинником в економічній розвою наших громад.

Загально треба стреміти до того, щоб розбудовувати промисел, організувати і скріплювати торговлю (кооперативну чи хочби приватну), набувати свої власні господарства, чи другі які власності, бо тим поправимо наш матеріяльний стан та надамо відповідне значіння й силу нашій колонії.

Коли хочемо, щоб з нами числилися — мусимо бути організовані й розвинені на всіх ділянках маючи на увазі, що без економічної сили всі інші наші заходи та акції завжди будуть незначні.

(Кінець).

Випродаж Книжок

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Я ВОЄННІ Оповідання.

Гашек Ярослав: Пригоди доброго воїна Швейка в Сатонів Біллі. (Швейк на фронті). Авторизований переклад з чеського. Історичний. 1-ша частина. \$ 90

Гашек Ярослав: Пригоди доброго воїна Швейка в Сатонів Біллі. (Швейк в Зипілі). Авторизований переклад з чеського. 2-ша частина. \$ 90

Гашек Ярослав: Пригоди доброго воїна Швейка в Сатонів Біллі. (Швейк в Зипілі). Авторизований переклад з чеського. 3-тя частина. \$ 90

Ф. С. Бранець: Морське опришківство. Іст. оповідання. \$ 35

Франко Іван: Захар Беркут. Автор малює історію нападу татар на село в Карпатах, якого мешканці не лише пограбують, оборонитися, але й побивають зовсім татарську орду та сплюнуть дядьчий похід татар. \$ 1.50

Кашенко А.: Запорозька слава. Брош. \$ 50

Як стати героєм. Збірка оповідань. \$ 30

Берн Юрій: Поема Амазонки (La Jangada). На укр. мову переклад М. Коніа. В двох частях. I і II часті. Опр. \$ 2.00

Дукло Ф.: Глум. Оповідання. \$ 35

Моншенік Борис: Чорні Запорожці. Зимовий похід й остання кампанія Чорних Запорожців. Зі схемати й ілюстраціями. Опр. \$ 1.25

Чайковський А.: Оленка. Оповід. з життя хазарської шахти. Брош. \$ 80

Лоточський А.: Куціль і мєс. Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку. \$ 80

Мельник-Матвій Микола: За рілля глибоко. \$ 25

Франко Іван: 3 вершин і низин. Збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Знаєш листя“ й „Великі рокомони“. У біографічній нарисі Івана Франка (написав Василь Вернивець). 14 ілюстрацій й опра. \$ 3.25

Гребінка Є.: Чайковський. Історична повість. Опр. \$ 1.25

Гриченко Б.: Сонячний промінь. Повість. \$ 60

Про плекання і лічення домашніх звірят. Практичний poradnik. \$ 25

Шевченко Тарас: Кобзар, з портретом автора, сторін 707, опра. \$ 2.50

Шевченко Тарас: Твори Тараса Шевченка, в 3-ох томах, в опра. \$ 6.00

Мартині шутки для розваги старих і молодих. \$ 20

Вовчок Марко: Маруся. Повість. \$ 40

Богдан Лепкий: Маріяна Шашкевич, з ілюстраціями, брош. \$ 35

Франко Іван: Лис Микита. \$ 50

Великий Соник з Нумерами. Брош. \$ 40

Міліоні Сніг. Український Соник. На підставі Халдейських. Етн. \$ 60

Поліщук Б.: Перський джерел. Без нумерів. Брош. \$ 50

Поліщук Б.: Кімната з одним входом. Сенсаційна повість. \$ 40

Поліщук Б.: Товариш успіху. Сенсаційна повість. \$ 40

Церковні Пісні з нотами, на всі свята цілого року, брош. \$ 50

Рахункова книжечка. \$ 50

Річне Слово, збірка поезій і оповідань українських авторів, бр. \$ 75

І. Дорошенко: Славянський Світ у його минулому й сучасному. В трьох томах; брош. \$ 1.25, опр. \$ 1.50

П. Куціль: Чорна Рада, хроніка з 1663 року, повість з ілюстраціями, бр. 75 центів, опр. \$ 1.00

Ю. Федюк: Люба-Згуба, повість, опр. \$ 35

І. Короткий: До Складу і Прислалі. \$ 20

І. Хоткевич: Камінь Душа, повість, брош. \$ 1.50

Чайковський А.: Не було виходу. Історія одної парвельної. Опоні дання з галицького життя. \$ 40

Чайковський М.: За силу сонця. Фант. оповідання. Опр. \$ 1.25

Червня Іван: Люди з Чорним Північчям. Повість. Проні Франко Іван: Оповідання. Зміст: Малий Мирон, Гринька ісканна на ука. Оленка. Борис Габ і інші. \$ 40

Ческо А.: Оповідання. Переклад О. Бабі. \$ 40

Філіппов І.: За Сан. Іст. оповідання, 2 томи. \$ 2.50

Кисілевська О.: Шалішарі. Короткі замітки уваги про Шалішарі. В цій книжці є багато оригінальних фотографічних знімків, так що кожний може з неї довідатися багато про життя в Шалішарі і її промисел. \$ 2.00

Філіппов І.: Будівничий Дерзавка. Історична повість, з XII віку. Бр. \$ 70

В. К. Т.: ТРОПАРІК або Підручник Церковного Співу. \$ 1

Володимир Барятинський: Скромний Іпат. Військ з галицьких образків. \$ 60

Теоді І.: Спомини з сербського фронту. Дивні пригоди австрійського воїна. \$ 35

Левелін В.: Софію вибрав. Історична повість з часів візантійського царства. Переклад М. Фіра. Опр. \$ 1.25

О. Лутиний: Визначне Життєво Українці, бр. \$ 1.50

Косач Юрій: Сонце в Чигирині. Повість про декабристів на Україні. \$ 3

З послівим і примітками М. Голубця. Брош. 50 п. Опр. \$ 30

Короленко В.: Серед ліхих людей. Повість. \$ 40

Ческо А.: Оповідання. Переклад О. Бабі. \$ 40

Онішківський Юліан: Золотий дзвін. Оповідання. \$ 30

Піліпковський В.: В епідемічному бар'єрі. Нрис. Цей нарис містить головнішого автора малює як неможливо краще атмосферу, в якій живе сучасне покоління на Україні. \$ 30

Самчук М.: Волин. Том I. Куціль тече та річка. Брош. \$ 1.50

Том II. Віяна та революція. Брош. \$ 1.75

Дукло Ф. (7 книжечок): 1. Душогубство в Абей Громи. 2. Пестра Стілка. 3. Захований Кіслюк. 4. Чоловік з Битогом. 5. Вітний палець. 6. Шість Наполеонів. 7. Танцюючі фігури. \$ 75

Дукло Ф.: Краса життя. Оповідання. \$ 20

Кервуд Л.: З тавром убийки. Повість, переклад М. Лоточський. Є це книжка пригод благородного чоловіка, закинутого судилом в анку країни північної Канади. \$ 40

Лепкий Богдан: Писання Богдана Лепкого, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльності, написаним В. Вернивець. \$ 60

Том I. Віяні, том II. Проза. В полот. опр. \$ 30

Кобиланська О.: За ситуацій. Повість. \$ 30

Поліщук І.: Кайдашів снів. Повість. Опр. \$ 1.25

Поліщук К.: Ролітиа душа. Оповідання з латинського життя. \$ 20

Біляшківський О. П.: На передодні. Іст. повість. Частина I і II. Брош. \$ 1.00

Біляшківський О. П.: У звораз Бесиду. Повість з історичного життя. Бр. \$ 50

Косач Ю.: Тринадцять чета. Оповідання. \$ 50

Куцільський Р.: У звораз Бесиду. Повість з історичного життя. Бр. \$ 50

Новиков Г. Пройбі: Чусіма. Переклад з російського. Частина I і II. Опр. \$ 2.50

Майрик Г.: Голем. Оповідання. Опр. \$ 1.50

Свидницький А.: Любимчик. Сміхна хроніка. Опр. \$ 1.50

Чайковський А.: Віддільчесь. Опов. з козацької давнини. Брош. \$ 1.00

Крушельницький А.: Загнаний. Повість. Брош. \$ 1.00

Юліан Гарнович: Ілюстрована Історія Лемківщини. \$ 1.00

Шевченко Т.: Гайдамаки з порг. автор і ілюстраціями. Брош. \$ 50

Антоніон В.: Коротка Історія Козакичів з ілюстраціями і картою України. Брош. \$ 80

Остронський В.: За грошем. Оповідання. \$ 50

УВАГА! Повинні книжки продаємо по цінах тут поданих без опусту.

Замовлення разом з належністю слати до:

“SVOBODA”
P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої власні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то пам'ятайте, що про те все є дуже цікавий матеріял у книжці:

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди П'ЯТДЕСЯТЬЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Запросіть і ви того Гостя до своєї хати, бо в його товаристві розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість, додасть нам своїм словом віри в наші власні сили! Він звеселить нас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату пам'ятайте, що він виявляє теж і те, що й ви є з цілим нашим народом співробітником при розбудові нашого національного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої, української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для когось іншого, а для нас, для нашої хати.

Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: \$2.50.

Замовляйте, пишучи на таку адресу:

SVOBODA

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропам'ятну Книгу У. Н. Союзу, відстане обидві книжки за \$3.00.

Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

„201 українських Народних Пісень“

Це збірник найкращих наших народних пісень на півню 30 словами. Ціна примірника в значній опра. \$2.00. Замовлення посилайте на адресу:

“SVOBODA”
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

В 1847 році під доглядом царського уряду, у самій серці Московії, бо в місті Москві, при московськйім університеті. Коли такий напрямку панував в тодішній російській науці, то не диво, що ідея самостійності українського народу мусіла перестрашити московських націоналістів і тому вони так пильно заходилися, щоб чимскорше видати заборону на вживання української мови і тим, на їх думку, положити кінець українському „се п а р тизмо-ви“.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

В 37-му річницю існування СТАРАННЯМ УКР. ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТИ“ драматичний гурток „КАЛІНА“

ДВІ ОПЕРЕТКИ

1. „НА ПЕРШІЙ ГУЛІ“ — 2. „ВАСИЛЬ І ГАЛЯ“

В НЕДІЛЮ, 11. ЛЮТОГО (FEBRUARY 11, 1945)

в годині 4. ПОПОЛУДНІ

В ST. GEORGE'S PARISH HALL, 217 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY

По представленню БАЛЬ—DANCE

Музика С. Дремука. Вступ з податком 75 центів.

